

ME
MÒ
RIA

MUSEU DEL TER

2020

MUSEU DEL TER

MUSEU DE LA CIÈNCIA
I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA

Ajuntament
de Manlleu

PANDÈMIA, CONFINAMENTS I NOUS REPTES DELS MUSEUS EN LA INCERTESA

Aquesta és la memòria d'un any diferent i difícil per a tothom. Un any en el qual els museus han hagut de mantenir les portes completament tancades o just entreobertes, limitant aforaments i activitats públiques en compliment de les mesures sanitàries. Els confinaments municipals i la reducció de la mobilitat dels centres educatius i altres col·lectius també han alterat l'activitat anual, marcada per la volatilitat dels plans i la incertesa de la situació. Però, com diu el tòpic, les crisis poden convertir-se en una oportunitat i en un impuls a la innovació. Així, mentre el públic presencial del museu ha estat un 38% del de l'any 2019, hem desenvolupat nous projectes digitals i ampliat el públic virtual. En aquesta línia destaca, entre altres accions explicades en aquesta memòria, la docusèrie *Novè 2a* un projecte de memòria dels pisos de can Garcia, nascut en format teatral i traslladat al format televisiu durant aquest any estrany. Paral·lelament hem millorat i actualitzat el nostre canal de Youtube que ha funcionat com una sala més del Museu del Ter. Això ha permès multiplicar per 4 en un sol any les reproduccions de vídeos al nostre canal en relació a tots els anys anteriors. Tal com deia el lema del Dia Internacional dels Museus del 2020, “**Portes tancades, finestres obertes**”.

PORTES TANCADAS FINESTRES OBERTES

Memòria del confinament, del 13 de març al 26 de maig

El confinament total va obligar a anular totes les activitats presencials programades i a tancar les portes al públic presencial. Vam buscar, però, **altres fórmules per impulsar l'activitat del museu a través de les plataformes socials digitals i de les nostres webs**. Finalitzat el confinament total, en el nostre cas el 26 de maig, amb una tímida reobertura de les portes dels museus molt lluny encara de la normalitat, vam elaborar aquesta memòria del confinament per explicar-vos com vam reaccionar a aquesta situació i com vam reorientar les nostres activitats.

VEGEU LA
MEMÒRIA DEL
CONFINAMENT

63

ENTRADES EN AQUESTA MEMÒRIA

7

COMUNICACIÓ I INTERPRETACIÓ

10

ACCIÓ EDUCATIVA

7

EXPOSICIONS

18

RECERCA

6

TERRITORI I XARXES

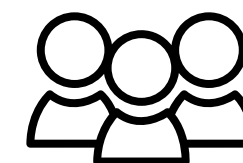
13

ACCIÓ CULTURAL

2

SÈRIES I ESPECTACLES

MEMÒRIA 2020 EN XIFRES

Públic presencial total:

10.096

Acció educativa: 3.865
 Individuals: 1.296
 En grup: 426
 Exposicions temporals: 1.532
 Activitats pròpies: 1.686
 Activitats acollides: 1.291

Evolució
2004-2020

ACTIVITAT

55	245	6	1	5
ACTIVITATS	SESSIONS	EXPOSICIONS TEMPORALS	EXP. TEMP. DE PRODUCCIÓ PRÒPIA	PUBLICACIONS
24	37	15	7	11
PROJECTES ÀMBIT DIGITAL	PROJECTES I ACTIVITATS EDUCATIVES	PROJECTES I ACTIVITATS ÀMBIT SOCIAL	PROJECTES D'ACCESSIBILITAT	MUNICIPIS AMB ACTIVITAT

PATRIMONI I RECERCA

Projectes de recerca i documentació:

12 CCSS + 16 CCNN

6374
Objectes registrats

31.984
Fotografies documentades

50.000
Fotografies digitalitzades

ABAST DIGITAL

www.museudelter.cat

121.535
Usuaris únics
159.657
Sessions

coneixelriu.museudelter.cat

32.090.780
Usuaris únics
48.223.163
Sessions

COMUNITAT DIGITAL XXSS

Seguidors totals

22.788

Nous seguidors

6.731

773 (+643)

91.589
Reproduccions de vídeos

Impressions: **459.215**
Vídeos pujats: **83**
Vídeos de nova producció: **68**
Interaccions: **2.534**

13.842 (+4.155)

202
Posts

Impressions: **2.447.199**
Visites a la pàgina: **58.623**
Interaccions: **29.038**

4.298 (+427)

243
Piulades

Impressions: **570.800**
Interaccions: **4.836**

3.875 (+1.506)

225
Posts i històries:

Abast de les històries: **28.795**
Interaccions: **45.141**

TEMPS DE SÈRIES TAMBÉ AL MUSEU DEL TER: NOVÈ 2A, MEMÒRIA DELS PISOS DE CAN GARCIA

Els blocs de can Garcia, al barri de l'Erm, són a Manlleu el símbol d'una època. Durant 60 anys la vida hi ha florit amb tota la força. A la seva ombra hi han crescut generacions de manlleuenques i manlleuencs, però ara desapareixen com a part d'un procés de reforma integral del barri. Els que hi van créixer i viure volen, però, que en conservem el testimoni d'una època que ha estat la de tants i tantes, a Manlleu i a moltes ciutats industrials com la nostra. **D'aquesta demanda de memòria col·lectiva, expressada al Museu del Ter per l'Associació de veïns del barri de l'Erm, neix "Novè 2a"**. Inicialment va ser concebut com un projecte teatral més del Museu del Ter i CorciaTeatre per representar-se l'estiu de 2020 com una continuació de l'espectacle de l'any 2013 El meu barri, també ambientat en un pis de can Garcia. Les circumstàncies sanitàries han representat un impuls a la innovació i la proposta teatral es va

transformar a inicis del confinament en una sèrie de 5 capítols, un per a cada personatge, que havia de tenir final teatral al Museu. Finalment es va emetre en format televisiu a l'espera de millors condicions sanitàries. Els diferents capítols de la sèrie es van emetre mitjançant el canal de Youtube del Museu i en la programació d'EI9TV entre el 12 de novembre i el 29 de desembre. Ha estat una producció conjunta del Museu del Ter i CorciaTeatre amb la col·laboració de l'Associació de Veïns del Barri de l'Erm, direcció i guió de Joan Roura, realització de Xef Vila i música de Roger Usart.

▶
CAPÍTOL 0
MEMÒRIA DELS PISOS
DE CAN GARCIA

▶
VEGEU TOTA
LA SÈRIE

18740

Visualitzacions
a Youtube

13513

Espectadors
acumulats a
EI9TV

Novè 2a

Inauguració de la plaça de les Dones del Ter

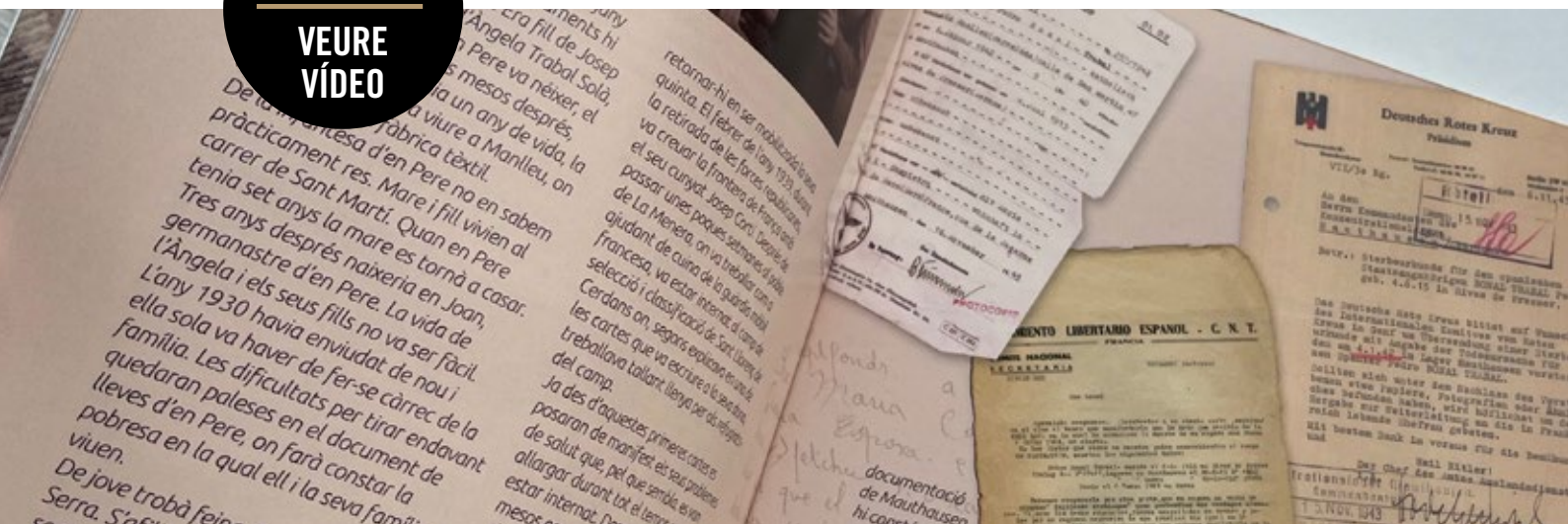
El confinament i els fets relacionats amb la Covid-19 potser han amagat el que ha estat un dels moments més emotius de l'any al Museu: el bateig en societat de la plaça del Museu amb el nom de plaça de les Dones del Ter. Un homenatge a totes les dones que van ser motor del desenvolupament de la indústria tèxtil del Ter. La inauguració de la nova plaça va tenir lloc el 8 de març, Dia Internacional de les Dones. Amb motiu d'aquest acte es va presentar

la renovació de l'exposició permanent del Museu amb l'espai "Una majoria invisible", també sobre la història de les dones del tèxtil al Ter. A l'acte va actuar la coral Les veus del Ter.

**UN HOMENATGE
A TOTES LES
DONES QUE VAN
SER MOTOR DEL
DESENVOLUPAMENT
DE LA INDÚSTRIA
TÈXTIL DEL TER.**

275

participants

Un deute pendent amb la memòria: "Manlleuencs a Mauthausen"

AMB MOTIU DELS 75 ANYS DE L'ALLIBERAMENT DEL CAMP DE CONCENTRACIÓ NAZI DE MAUTHAUSEN VAM RECORDAR ELS 9 MANLLEUENCS QUE HI FOREN DEPORTATS, DELS QUALS 7 HI VAN MORIR

El 5 de maig, amb motiu dels 75 anys de l'alliberament del camp de concentració nazi de Mauthausen vam recordar els 9 manlleuencs que hi foren deportats, dels quals 7 hi van morir. Ho vam haver de fer de forma virtual a causa de les mesures sanitàries i amb l'avançament de la publicació "Manlleuencs a Mauthausen", un treball de recerca de les historiadores manlleuenques Imma Domènech i Assumpta Tort que vam finalitzar i editar a finals de 2020 en format digital, disponible a la web del museu, i en format paper

El canal de Youtube, una nova sala del Museu

Fa anys que tenim canal de Youtube, on de forma espontània i poc sistemàtica compartíem algunes de les nostres produccions audiovisuals. Teníem pendent, però, una actualització i reforma del canal per convertir-lo en un espai modern de divulgació dels projectes del Museu, però també un mitjà per explicar altres històries i proposar noves activitats. El confinament es va convertir en una oportunitat per reformar-lo i actualitzar-lo, incorporant vídeos d'etapes anteriors i noves produccions vinculades a projectes del confinament o de futur. Durant l'any els vídeos del canal han tingut 91.589 visualitzacions i s'hi han incorporat 83 nous vídeos, dels quals 68 són novetats.

83

nous vídeos

68

novetats

91589

visualitzacions

VISITA
EL CANAL

EL CONFINAMENT ES VA CONVERTIR EN UNA OPORTUNITAT PER REFORMAR-LO I ACTUALITZAR-LO, INCORPORANT VÍDEOS D'ETAPES ANTERIORS I NOVES PRODUCCIONS VINCULADES A PROJECTES DEL CONFINAMENT O DE FUTUR

Subtítols en castellà i anglès al canal de Youtube

S'ha treballat en la traducció i subtitulació al castellà i a l'anglès de les produccions audiovisuals del Museu al nostre canal de Youtube. S'han traduït produccions d'anys anteriors i noves produccions. L'objectiu d'aquesta acció permet ampliar la difusió de les nostres produccions audiovisuals i la seva internacionalització.

17

Audiovisuals
i 3h 54m en
castellà

11

Audiovisuals
i 2h 57m en
anglès

AQUESTA ACCIÓ PERMET AMPLIAR LA DIFUSIÓ DE LES NOSTRES PRODUCCIONS AUDIOVISUALS

Traducció i renovació de l'espai web "Coneix el riu"

L'any 2009 vam estrenar l'espai web "Coneix el riu", que proposava una passejada virtual sobre el bosc de ribera, els ocells i altres animals que hi viuen. El web permetia escoltar el cant dels principals ocells que podem trobar a la vora del Ter. Des de l'inici va tenir bona acollida i fou un recurs molt utilitzat. L'any 2019, 10 anys

després de la seva creació, el web es va viralitzar de forma espectacular, amb 72 milions d'usuaris únics de tots els continents. L'any 2020 s'ha traduït al castellà i a l'anglès i hi hem incorporat un nou apartat sobre les activitats d'educació ambiental del Museu. Això i la seva expansió durant el confinament n'han reimpulsat la viralització amb 32.090.780 usuaris únics i 48.223.163 sessions.

L'ANY 2020 S'HA TRADUÏT AL CASTELLÀ I A L'ANGLÈS I HI HEM INCORPORAT UN NOU APARTAT SOBRE LES ACTIVITATS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DEL MUSEU

32
MILIONS
d'usuaris únics

48

MILIONS
de sessionsVISITA
EL WEB

Millores en l'accessibilitat per a persones amb dificultats auditives

A poc a poc, però amb determinació, anem millorant l'accessibilitat del Museu. Enguany hem centrat la tasca en les persones sordes o amb dificultats auditives, impulsant la instal·lació de bucles magnètics per a usuaris d'audiòfon o implant coclear a la recepció i a l'auditori del Museu, així com la transcripció i subtitulació de les nostres produccions audiovisuals per fer-les accessibles a les persones sordes.

INSTAL·LACIÓ DE BUCLES MAGNÈTICS A LA RECEPCIÓ I A L'AUDITORI DEL MUSEU

8h47m

de vídeos subtitulats

48

vídeos subtitulats en idioma original

El nou recurs web, “Tradueix la teva visita”, permet visitar el museu en diferents idiomes

Es tracta d'un nou sistema per visitar les exposicions permanents del museu amb traducció en diferents idiomes, amb la possibilitat també d'utilitzar de forma senzilla els recursos de traducció automàtica en línia. En una primera fase s'han incorporat dues exposicions permanents: “La fàbrica de riu” i “La societat industrial” traduïdes al castellà i a l'anglès amb traduccions específiques, i a qualsevol idioma dels que permeten les aplicacions disponibles en línia. S'accedeix al web a partir d'un codi QR a l'inici de la visita i es pot fer amb un dispositiu mòbil propi

o mitjançant les tauletes disponibles al Museu. Aquest és un projecte iniciat abans de l'impacte del Covid-19, circumstància que n'ha limitat la repercussió per la radical disminució de visitants estrangers.

S'ACCEDEIX AL WEB A PARTIR D'UN CODI QR A L'INICI DE LA VISITA I ES POT FER AMB UN DISPOSITIU MÒBIL PROPI O MITJANÇANT LES TAULETES DISPONIBLES AL MUSEU

L'acció educativa en un any de pandèmia

La pandèmia i el confinament van aturar en sec l'activitat educativa presencial del Museu a partir del 13 de març. El setembre, amb el nou curs, es va recuperar l'activitat presencial, limitada per les circumstàncies que impedièen la mobilitat dels centres educatius més enllà del terme municipal. En aquest context el Museu es va centrar

a respondre a les necessitats de la comunitat educativa local. Projectes com la setmana ambiental, l'aula oberta i activitats del projecte Magnet amb l'Institut del Ter s'han vist alterats per la situació. En aquest context el públic global de l'acció educativa al Museu ha estat de 3.865 alumnes, el 36% de l'any 2019 i un 38% del públic presencial total del museu l'any 2020. En resposta, el museu va iniciar un important esforç per oferir recursos per treballar a casa i a l'aula. Tot i la situació, el Museu del Ter no ha abandonat l'activitat educativa.

**TOT I LA SITUACIÓ,
EL MUSEU DEL TER
NO HA ABANDONAT
L'ACTIVITAT
EDUCATIVA**

3865

alumnes

"Creixem descobrint el Ter", nou vídeo del projecte Magnet amb l'Institut del Ter

La Fundació Jaume Bofill va impulsar la producció d'un vídeo sobre l'aliança educativa entre l'Institut del Ter i el Museu en el marc del projecte "Magnet, aliances per a l'èxit educatiu". El vídeo recull les activitats i línies de treball entre el centre i el Museu.

VEURE
VÍDEO

Tallers, visites guiades i sortides

L'any 2020 el Museu ha ofert als centres 22 activitats educatives presencials diferents sobre la història de la industrialització i la biodiversitat del Ter. Com hem vist, aquesta activitat s'ha vist afectada per la crisi sanitària. Tot i això, 3.233 alumnes han participat d'alguna d'aquestes activitats d'acció educativa del Museu.

3233

alumnes

**22 ACTIVITATS
EDUCATIVES
PRESENCIALS
DIFERENTS SOBRE
LA HISTÒRIA DE LA
INDUSTRIALITZACIÓ I LA
BIODIVERSITAT DEL TER**

Amb la comunitat educativa local durant la pandèmia

A l'inici del curs 2020-21 vam veure de seguida que l'activitat educativa es veuria afectada per la situació sanitària. La mobilitat dels centres es va veure reduïda al seu entorn proper. D'acord amb l'Ajuntament de Manlleu el Museu va decidir que calia facilitar al màxim als centres de Manlleu l'accés a les activitats del Museu amb la gratuïtat total de les activitats. Entre setembre i desembre, durant el primer trimestre del curs (setembre-desembre), 1968 alumnes, pràcticament tots de Manlleu, van participar en els tallers, les visites guiades i les sortides del Museu.

1968

alumnes

**EL MUSEU VA
DECIDIR QUE
CALIA FACILITAR
AL MÀXIM ALS
CENTRES DE
MANLLEU L'ACCÉS
A LES ACTIVITATS
DEL MUSEU AMB
LA GRATUÏTAT
TOTAL DE LES
ACTIVITATS**

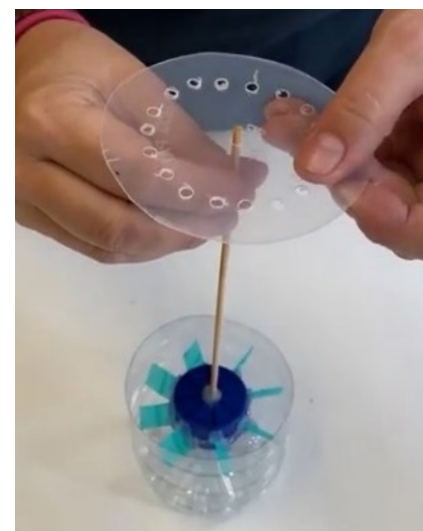
Les activitats educatives del Museu a l'abast #JoAprencCasa

Davant la impossibilitat de visitar-nos presencialment, durant el confinament vam adaptar i compartir els continguts de les nostres activitats per poder treballar des de casa tot i que l'experiència in situ, el contacte amb el patrimoni cultural i natural en viu és difícil de substituir. Posteriorment, de cara al curs 2020-2021 aquests mateixos materials es van aplegar a la web per facilitar el treball a l'aula

als centres educatius. Amb aquesta filosofia vam preparar també una sèrie de propostes educatives en format audiovisual que podeu trobar al nostre canal de Youtube, subtitulades en català, castellà i anglès.

**DURANT EL CONFINAMENT
VAM ADAPTAR I COMPARTIR
ELS CONTINGUTS DE LES
NOSTRES ACTIVITATS PER
PODER TREBALLAR DES
DE CASA**

“Construir una turbina hidràulica” (CAT, ES, EN)

La Teresa, educadora del Museu, ensenya com construir una turbina hidràulica casolana amb materials i eines senzilles. Aquest vídeo es vincula amb el taller “Tecnologia hidràulica: la força de l'aigua”, per treballar continguts del taller a casa o a l'aula.

Aprendre a filar (CAT, ES, EN)

La Teresa ensenya com es pot fer fil amb el cotó que solem tenir per casa. El vídeo es vincula amb el taller “Filem i teixim”, que es fa al Museu i està preparat també per treballar continguts a casa o a l'aula.

Aprendre a teixir (CAT, ES, EN)

En aquest tercer vídeo educatiu la Teresa ensenya a fer un senzill teixit fent un teler amb materials casolans. Aquesta activitat està inclosa en el taller “Filem i teixim”, que es fa al Museu i està preparat també per treballar continguts a casa o a l'aula.

1378
reproduccions

“RestauraTer” amb l’Institut del Ter. #MAGNET

**DESTAQUEM LA
RESTAURACIÓ
D’UN CARRETÓ
PER TRASLLADAR
LA ROBA HUMIDA
QUE LES DONES
RENTAVEN AL
SAFARETJOS PÚBLICS**

Fins a l’inici del confinament i el tancament dels centres educatius el Museu i l’Institut del Ter vam treballar en el programa “RestauraTer”, en el qual els alumnes d’Aula Oberta de l’Institut col·laboren en la restauració d’objectes de la col·lecció del Museu. Fins a l’abrupte final del projecte s’havien realitzat 6 sessions amb la participació de 14 alumnes. Destaquem la restauració d’un carretó per traslladar la roba humida que les dones rentaven al safaretjos públics. Aquest objecte s’ha incorporat a l’exposició permanent en l’espai dedicat a les dones del tèxtil, que es va inaugurar el 8 de març.

6

sessions

14

alumnes

Aprenentatge-Servei de restauració amb La Salle Manlleu

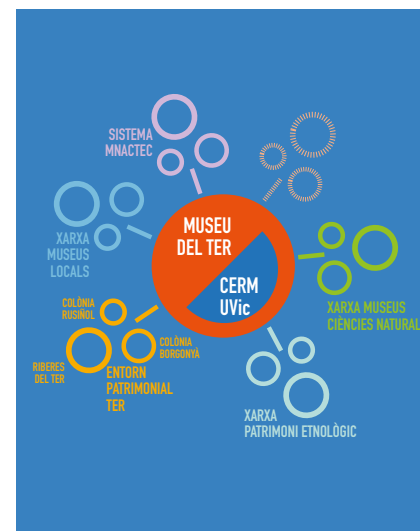
Com en els cursos anteriors el Museu va participar en el projecte “Faig d’Aprenentatge-servei de La Salle Manlleu”. Aquest 2020, però, el projecte de restauració de diversos objectes de la col·lecció va quedar interromput pel confinament total i només es van poder realitzar 6 sessions de 2 hores amb un grup de 5 alumnes.

6

sessions de
2 hores

5

alumnes

Un Museu en xarxa

El Sistema Territorial del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona, l’Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial de la Direcció General de Cultura Popular o el Consell Assessor dels Museus d’Osona són alguns dels marcs d’interrelació del Museu. Aquest treball en xarxa en programes conjunts, jornades i trobades, nodreix i ajuda a desplegar el conjunt d’activitats del Museu del Ter. Enguany afegim a aquestes xarxes la de museus de ciències naturals.

**AQUEST TREBALL
EN XARXA
NODREIX I AJUDA
A DESPLEGAR
EL CONJUNT
D’ACTIVITATS**

Creació de la nova xarxa de museus de ciències naturals

L’any 2020 el Museu del Ter s’ha incorporat a aquesta nova xarxa temàtica nacional, encapçalada pel Museu de Ciències Naturals de Barcelona i la DG del Patrimoni. En l’àmbit de les ciències naturals el Museu del Ter ha construït una col·lecció pròpia, compta amb un ampli programa d’educació ambiental i de divulgació i ha desenvolupat sòlides línies de recerca coordinades pel Centre d’Estudis dels Rius Mediterranis, l’àrea ambiental del Museu. Compartim l’inici d’aquesta nova xarxa, amb el Museu de Ciències Naturals de Barcelona, el Museu de CCNN de Granollers, el Museu de la Conca Dellà i espai Dinosfera, Museu de Banyoles, el Museu d’Alcover, el Museu de l’Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont i el Museu de les Terres de l’Ebre.

**EN L’ÀMBIT DE LES
CIÈNCIES NATURALS
EL MUSEU DEL TER
HA CONSTRUÏT UNA
COL·LECCIÓ PRÒPIA,
COMPTA AMB UN
AMPLI PROGRAMA
D’EDUCACIÓ AMBIENTAL
I DE DIVULGACIÓ I HA
DESENVOLUPAT
SÒLIDES LÍNIES DE
RECERCA COORDINADES
PEL CENTRE D’ESTUDIS
DELS RIUS
MEDITERRANIS**

El Museu del Ter Museu de suport territorial

Implementació del projecte de Museu de Suport Territorial

Amb el nou pla de museus "Museus 2030. Pla de Museus de Catalunya", com a nou pla estratègic elaborat i aprovat pel Govern de la Generalitat apareix la nova figura de Museu de Suport Territorial "per articular i ordenar l'acció d'uns museus que presten serveis de caràcter estable a d'altres equipaments patrimonials i gestionen

municipis de l'entorn. En el procés de redacció del projecte s'han identificat 39 equipaments patrimonials bàsics al territori (museus no registrats, centres d'interpretació, jaciments, cases-museu, monuments, etc.) amb els quals potencialment es poden establir col·laboracions. També s'ha fet una anàlisi de les necessitats funcionals d'aquests equipaments patrimonials, a partir de les quals es defineixen les línies de treball dels propers anys. En el conjunt de Catalunya participen del programa de "Museus de Suport Territorial" cinc equipaments més: l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu, el Museu de la Mediterrània, el Museu Comarcal de la Noguera, el Museu Etnològic del Montseny i el Museu de les Terres de l'Ebre.

EL 26 DE NOVEMBRE ES VA PRESENTAR PÚBLICAMENT EN UN ACTE A TRAVÉS DE LA PLATAFORMA ZOOM, LA INCORPORACIÓ DEL MUSEU EN AQUEST PROGRAMA

bens culturals d'un territori, a més de les seves col·leccions". El 26 de novembre es va presentar públicament en un acte a través de la plataforma Zoom, la incorporació del Museu en aquest programa. L'àmbit territorial d'abast és la comarca d'Osona, amb possibles col·laboracions amb

Un "Dia Internacional dels Museus" confinat

El 18 de maig vam viure un DIM2020 en ple confinament. Portes tancades, però finestres obertes, com deia el lema de la jornada. Vam participar en les activitats de la jornada amb un vídeo del nostre historiador i educador Jordi Grané presentant el nou espai dedicat a les dones del tèxtil al Ter, i concretament el carretó per carregar roba molla que les dones utilitzaven per anar a fer la bugada al canal durant la seva segona jornada laboral, en aquest cas domèstica, restaurat amb la participació d'alumnes de l'Institut del Ter.

PORTES TANCADAS, PERÒ FINESTRES OBERTES, COM DEIA EL LEMA DE LA JORNADA

Colònies industrials del Ter: Rusiñol i Borgonyà

Tant les visites en grup com les activitats educatives a les colònies s'han vist afectades per la pandèmia, amb anul·lacions i la reducció dels aforaments. Les nostres guies han acompanyat 882 persones a conèixer les colònies del Ter l'any 2020. Pel que fa a la colònia de Borgonyà, cal destacar el final de les obres de la Casa del Metge, seu del futur espai d'acollida i interpretació de la colònia que inclourà l'antic consultori mèdic visitable. L'any 2020 s'ha treballat en el projecte museològic i museogràfic d'aquest espai.

882
visitants

CAL DESTACAR EL FINAL DE LES OBRES DE LA CASA DEL METGE, SEU DEL FUTUR ESPAI D'ACOLLIDA I INTERPRETACIÓ DE LA COLÒNIA

Exposició “Manlleu, ciutat de teatre”

L'exposició, comissariada per la historiadora Judit Caballeria Casals, proposava un recorregut per la història del teatre a Manlleu des del segle XIX, en un moment que la ciutat recuperava un dels seus teatres històrics, l'antic Teatre Centre. A finals del segle XIX el Teatre Centre era una sala més de les moltes que regularment acollien representacions a Manlleu. La cultura en general, i el teatre en particular, era per als moviments socials una eina clau

d'emancipació i millora de les condicions de vida en la nova societat industrial. Durant el segle XX van aparèixer noves sales, noves formes teatrals i nous protagonistes, especialment amb la incorporació de les dones —durant els anys trenta—, fins aleshores excloses. Tampoc va ser aliè als canvis polítics. El franquisme va causar un daltabaix a l'escena manlleuana i la va reduir gairebé al teatre d'inspiració catòlica. Els anys setanta van ser de revifalla i renovació. D'aquest moment procedeixen múltiples veus que avui són referents. L'exposició es va veure del 15 de gener al 31 d'agost i va comptar amb un complet programa d'activitats paral·leles que us expliquem seguidament.

782
visitants

VEURE
VÍDEO

LA CULTURA EN GENERAL, I EL TEATRE EN PARTICULAR, ERA PER ALS MOVIMENTS SOCIALS UNA EINA CLAU D'EMANCIPACIÓ I MILLORA DE LES CONDICIONS DE VIDA EN LA NOVA SOCIETAT INDUSTRIAL

Espectacle “L'últim teló”, produït amb Teatre Centre

HISTÒRIA DEL TEATRE A MANLLEU DES DE L'EXPERIÈNCIA D'UN TRAMOIA AMB ANYS I ANYS DE DEDICACIÓ DISCRETA I ALTRUISTA AL TEATRE

El Museu del Ter i Teatre Centre van presentar l'espectacle L'últim teló, escrit i dirigit per Emili Jané, amb motiu de l'exposició. L'espectacle és una mirada des del teatre a la història mateixa del teatre a Manlleu des de l'experiència d'un tramoia amb anys i anys de dedicació discreta i altruista al teatre. Mentre desmunta i recull per darrera vegada el material escènic, abans del tancament definitiu del teatre, repassa alguns dels textos més significatius que s'hi havien representat. Mentrestant, el jove que l'ajuda es mostra més preocupat pel contingut del seu mòbil. Dues generacions i dues maneres de fer que són un repàs a la història del teatre i ens fan reflexionar sobre el seu futur. Estava programada per al mes de març, però es va representar amb aforament molt reduït l'estiu de 2020. L'obra es pot veure al canal de Youtube del Museu.

VEURE
L'OBRA

349

visualitzacions
a youtube

183

espectadors

8

representacions

Ruta “Manlleu, ciutat de teatres”

Amb motiu de l'exposició es va organitzar la ruta “Manlleu, ciutat de teatres”, que es va fer en tres ocasions, amb aforament limitat, de la mà de la historiadora Judit Caballeria, comissària de l'exposició. Sortint del Museu es van recórrer el carrers de la ciutat visitant els 16 espais que en algun moment comprès entre el primer terç del segle XIX i l'actualitat han sigut un teatre o sala amb funcions teatrals

35

visitants

3

sortides

“Memòries del Ter”, amb el 9TV

Des de l'any 2017 el Museu i El 9TV fem conjuntament el programa "Memòries del Ter", un espai de documentals produïts pel Museu. L'any 2020 es va estrenar el capítol 19, sobre la història del teatre a Manlleu des de la transició. Amb motiu de l'estrena es va emetre un programa especial que va incloure l'emissió de l'espectacle "L'últim teló" i entrevistes als protagonistes de l'obra.

VEURE VÍDEO

EL CONFINAMENT VA IMPEDIR LA
REALITZACIÓ PRESENCIAL DEL CICLE I ES
VA OFERIR EN FORMAT DIGITAL AL CANAL
DE YOUTUBE DEL MUSEU DEL TER

3298
Audiència
acumulada

VEURE VÍDEO

#MUSEUDELTERRA

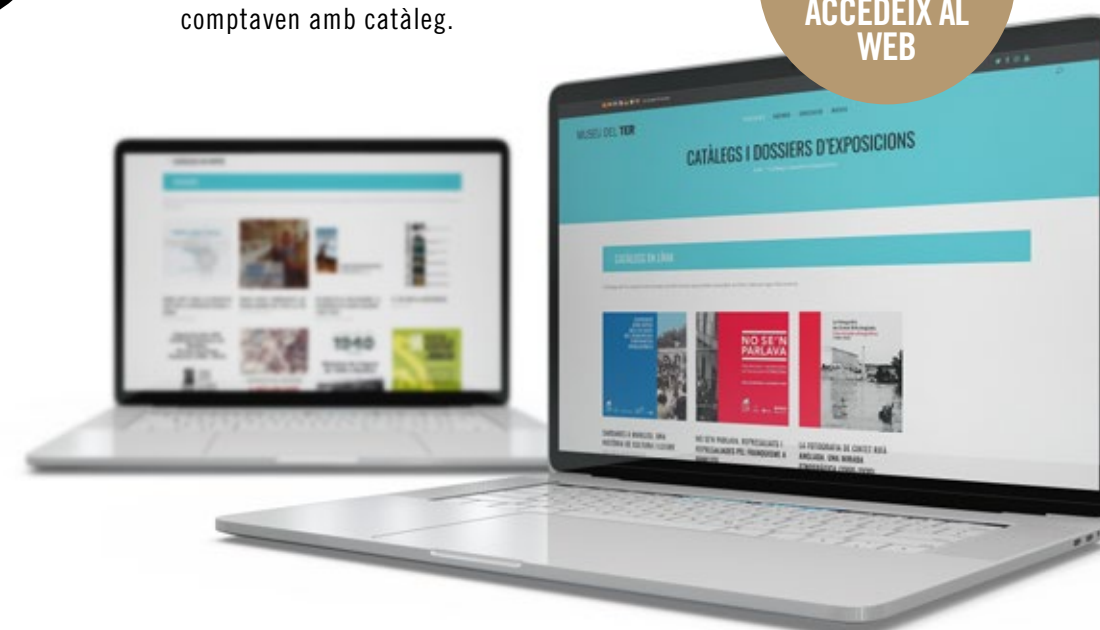
leu

J. VAYREDA - F. RIEROLA
UNA MIRADA AL PAISATGE
 Autor: Varis autors
 Editat per: Museu del Ter i Museu Comarcal de la Garrotxa
 Any: 2010

DEVOCIÓ, FESTA I VEÏNAT.
CAPELLETES DE CARRER I
CAPELLETES DE VISITA
DOMICILIÀRIA A MANLLEU
 Autor: Joan Arimany i Juventeny
 Editat per: Museu del Ter i Eumo Editor
 Col·lecció: La turbina, 4
 Any: 2009
 Exposició: "Petits temples, capelletes de carrer. Devoció festa i veïnat a Manlleu"
 12-07 al 27-04-08)

Apartat web “Catàlegs i dossiers d'exposicions temporals”

Durant el confinament vam crear un nou apartat al web del museu on compartim els catàlegs i dossiers de les exposicions del Museu del Ter. L'aposta digital l'hem ampliat als catàlegs de les exposicions temporals. Hi hem incorporat també els dossiers de caràcter intern de moltes exposicions temporals produïdes pel museu que no comptaven amb catàleg.

**VEURE
PUBLICACIÓ**ACCEDEIX AL
WEB

Exposicions per la fira ALTerna't, d'economia social i solidària

“Què és l'economia social i solidària?” i “Una mar de plàstics” es van exposar el mes de setembre al Museu amb motiu de la fira, que finalment no es va poder fer. Les dues exposicions són sobre l'economia social i solidària, i sobre la preocupant proliferació de plàstics en els oceans.

Exposició “Reduïm els residus”

En el marc de la “Setmana europea de prevenció de residus 2020” es va programar aquesta exposició per donar a conèixer als visitants les característiques i la importància de la gestió dels residus, per tal d'afavorir i incrementar la participació de la ciutadania en la presa de decisions ambientals. #Agenda2030Manlleu

351
visitants

161
visitants

ELS BOSCOS DEL RIU, O DE RIBERA SÓN UNS GRANS DESCONEGUTS PER LA MAJORIA DE LA POBLACIÓ. TOT I LA SEVA IMPORTÀNCIA AMBIENTAL I LA SEVA BIODIVERSITAT

Exposició “Els boscos de riu”

És una exposició feta en el marc del projecte europeu LIFE ALNUS per a la conservació de les vernedes, coordinat pel Centre Tecnològic i Forestal de Catalunya. L'àrea ambiental del Museu del Ter, el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis-UVic-UCC és un dels socis del projecte. L'exposició té com a finalitat donar a conèixer els boscos del riu, o de ribera, que tot i ser un dels boscos amb major biodiversitat, són uns grans desconeguts per la majoria de la població. Tot i la seva importància ambiental i la seva biodiversitat la situació en zones planes i accessibles ha fet que sovint els diferents usos agrícoles, urbans o industrials els hagin anat guanyant terreny, els hagin degradat, i a vegades, els hagin fet desaparèixer. L'exposició detalla les zones i les actuacions pilot que s'han executat per tal de millorar les condicions ecològiques que permetin al bosc de ribera recuperar el seu hàbitat. Es va poder veure al Museu els mesos de novembre i desembre.

BOSCS DE RIBERA A CATALUNYA?

* Activitat de la Nit Europea de

“Com tenim els boscos de ribera a Catalunya?”

Dins les activitats de la Nit Europea de la Recerca a Catalunya, el doctor en biologia i investigador del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya CTFC i professor de la UVic-UCC Jordi Camprodon i Subirachs, va oferir la conferència “Com tenim els boscos de ribera a Catalunya?” sobre l'estudi del decaïment del vern a la conca de l'Alt Ter en el marc del projecte *Life Alnus*. La conferència es va emetre per Youtube a causa de la situació sanitària.

186
Visualitzacions

EL MUSEU HA MANTINGUT LA IMPLICACIÓ EN TOTS AQUELLS ESDEVENIMENTS DE CIUTAT QUE S'HAN POGUT CELEBRAR

Implicació en les dinàmiques locals

La pandèmia ha obligat a anul·lar bona part dels esdeveniments i activitats que tenen lloc a Manlleu al llarg de l'any, com la Festa del Porc i la Cervesa o la Festa del Serpent. Tot i això el Museu ha mantingut la implicació en tots aquells esdeveniments de ciutat que s'han pogut celebrar, com la Festa Major, el Festival de curtmetratges, Sant Jordi i altres.

Col·laboració al programa "Salvem el Coro" de Ràdio Manlleu

Cada mes el Museu fa una col·laboració amb el programa de Ràdio Manlleu "Salvem el Coro", presentat per Eloi Rubio, que està dedicat als protagonistes de la història de Manlleu.

5

programes

Espai de reunió i trobada

El Museu, especialment l'Auditori Roca, acull tot tipus d'activitats organitzades per entitats, empreses i institucions de la ciutat i el territori. 1.291 persones han fet ús de les instal·lacions del Museu l'any 2020. Destaquem el pregó de la Festa dels Tonis, el curs de coneixement de l'entorn per a novinguts a la ciutat, les sessions de reforç escolar del projecte invulnerables, els tallers d'afectats per la Covid-19, etc.

1291

persones

Les visites teatralitzades amb l'Assumpta i la grip de 1918

Com cada any, durant l'estiu el Museu va poder mantenir, amb aforament limitat, les visites teatralitzades dels diumenges al matí. L'Assumpta rebia els visitants amb mascareta i recordava l'episodi de la grip espanyola del 1918. No es van poder programar altres visites teatralitzades per a grups o per a altres esdeveniments, amb una reducció important de l'activitat.

154

visitants

DURANT L'ESTIU EL MUSEU VA PODER MANTENIR, AMB AFORAMENT LIMITAT, LES VISITES TEATRALITZADES DELS DIUMENGES AL MATÍ

Els diumenges a la vora del Ter

De les 48 sessions anuals d'aquesta activitat se'n van poder fer 24 a causa de la pandèmia. Els diumenges la colònia Rusiñol, els ocells de riu, la colònia de Borgonya (Sant Vicenç de Torelló) i el taller per investigar la salut del Ter a Manlleu van tenir 267 participants. Les activitats es van desenvolupar seguint totes les mesures sanitàries.

267

participants

Sortides per descobrir el sistemes naturals a Osona

Les circumstàncies sanitàries també han afectat el programa de sortides naturalistes a Osona, fet que ha provocat anul·lacions, canvis de format i limitació d'aforaments. El programa preveia 17 activitats, de les quals se'n van poder fer 7 presencialment amb 132 participants. El Taller de roques de xocolata conduït per Geòleg.cat es va emetre

per Youtube amb 523 visualitzacions al canal del Museu. Aquest programa s'organitza amb el Grup de Naturalistes d'Osona i la col·laboració d'altres institucions i entitats naturalistes.

**EL TALLER DE ROQUES DE
XOCOLATA CONDUÏT PER
GEÒLEG.CAT ES VA EMETRE
PER YOUTUBE**

132
participants

523
visualitzacions

**VEGEU VÍDEO
TALLER DE
ROQUES**

10a Mostra de Cinema Etnogràfic

Per vuitè any consecutiu el Museu ha participat en la Mostra de Cinema Etnogràfic de la Direcció General de Cultura Popular amb un important desplegament territorial. De les 6 sessions previstes se'n van poder celebrar 4, 3 de presencials i una en línia. Les tres sessions principals es van celebrar a Ripoll, Taradell i Vic. Es van anul·lar per les circumstàncies sanitàries les projeccions previstes a Manlleu i Roda de Ter. La presentació del documental Mans destres, prevista a Folgueroles, es va fer en línia. Les tres sessions presencials van comptar amb 145 espectadors. La mostra té un caràcter multi seu. L'any 2020 hi han participat tretze entitats de la xarxa de l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial, entre les quals el Museu del Ter.

**PER VUITÈ ANY
CONSECUTIU EL MUSEU
HA PARTICIPAT EN LA
MOSTRA DE CINEMA
ETNOGRÀFIC DE LA
DIRECCIÓ GENERAL DE
CULTURA POPULAR**

145
espectadors

Cultura Viva 2020. IX Jornada de presentació de la recerca etnològica

A causa de la situació sanitària la jornada, programada per al 14 de novembre al Museu, es va haver d'ajornar. La jornada "La recerca etnològica a la Catalunya Central" forma part del programa Cultura Viva, que és una iniciativa de l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial i té com a objectiu comunicar les recerques sobre temes d'etnologia que es fan a Catalunya. S'havien de presentar 8 recerques de temàtiques diverses i en vam editar en un dossier digital els resums consultables al web.

**RESUM DE LES
PRESENTACIONS**

**S'HAVIEN DE PRESENTAR
8 RECERQUES DE
TEMÀTIQUES DIVERSES
I EN VAM EDITAR EN UN
DOSSIER DIGITAL ELS
RESUMS CONSULTABLES
AL WEB.**

Producció del documental “Mans destres. Jaume Bruguera, bosquerol”

El divendres 9 d'octubre es va presentar el documental. S'havia de fer a Folgueroles en el marc de la Mostra de Cinema Etnogràfic amb un homenatge a Jaume Bruguera, protagonista del documental. Finalment es va fer en línia al canal de Youtube del Museu del Ter. La idea original i el guió són de l'antropòleg Jacint Torrents. La filmació i el muntatge són del realitzador Jordi Crusats. És el primer resultat del projecte “Mans destres. Una etnografia del gest”, que es traduirà en una sèrie de documentals que posaran l'accent en la destresa adquirida per les mans d'homes i dones dels oficis més variats de la mà de l'antropòleg Jacint Torrents.

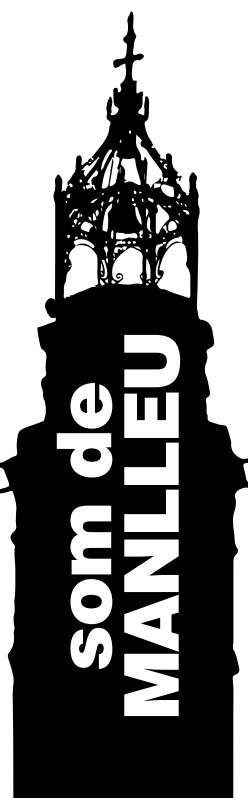
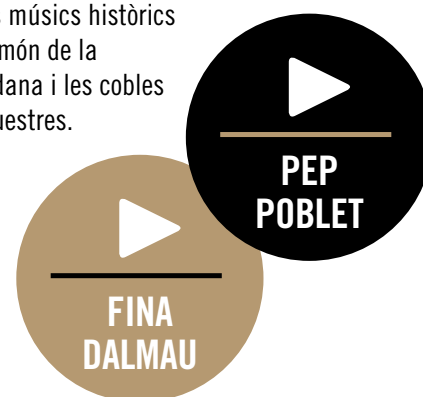
ÉS EL PRIMER RESULTAT DEL PROJECTE “MANS DESTRES. UNA ETNOGRAFIA DEL GEST”

1118
visualitzacions

Fina Dalmau i Pep Poblet al projecte “Fer de música”

Jordi Molina (tenora i compositor) ens presentà el 6 de març els documentals “Fer de música 2019” amb els manlleuencs Fina Dalmau i Pep Poblet. Dalmau fou la primera dona que va formar part d'una cobla al segle XX i Poblet va tenir el seus inicis en orquestres com la Maravella. El “Fer de música”, del Museu de la Mediterrània, treballa en la recuperació de la memòria dels músics històrics del món de la sardana i les cobles orquestres.

Desvetllem la memòria “Som de Manlleu”

El naixement de la pàgina de Facebook “Som de Manlleu” va treure a la llum fotografies històriques molt interessants. Amb la voluntat de conservar aquestes imatges el Museu del Ter i la pàgina de Facebook “Som de Manlleu” van unir esforços per fer el taller de fotografia històrica i memòria oral al Museu del Ter, “Desvetllem la memòria des de la pàgina de Facebook ‘Som Manlleu’”. S'ha treballat amb la dinàmica habitual dels tallers de fotografia històrica: les imatges que porten els assistents es digitalitzen, es documenten i s'incorporen al fons del Museu. La documentació de les

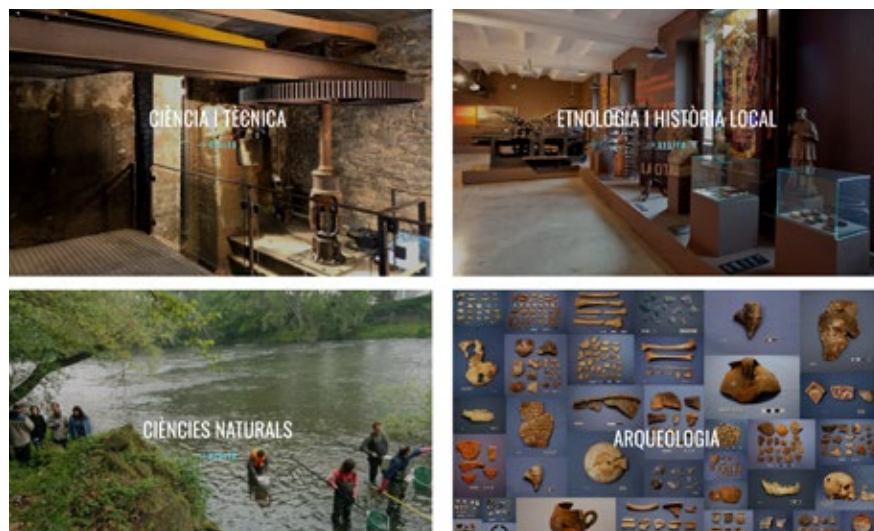
fotografies es va fer amb les aportacions recollides a la pàgina “Som de Manlleu”. Amb el confinament es va intensificar l'activitat de documentació col·lectiva a través de Facebook. S'han recollit un total de 944 imatges, de les quals n'hi ha 390 de documentades.

AMB EL CONFINAMENT ES VA INTENSIFICAR L'ACTIVITAT DE DOCUMENTACIÓ COL·LECTIVA A TRAVÉS DE FACEBOOK

944
imatges

390

de documentades

Ampliació del web amb l'apartat “Patrimoni(s)”

Hem començat a desenvolupar i ja hem estrenat un nou espai web per compartir informació sobre les col·leccions, fons fotogràfics, publicacions en línia, articles diversos, projectes audiovisuals, dossiers i informes producte dels treballs de recerca i divulgació del Museu. L'apartat inclou un subàmbit dedicat a la temàtica etnològica: “Biblioteca Digital d'Etnologia del Museu

del Ter”, on recollim el conjunt dels treballs de temàtica etnològica desenvolupats pel Museu gràcies a l'impuls que ens dona la pertinença a l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial.

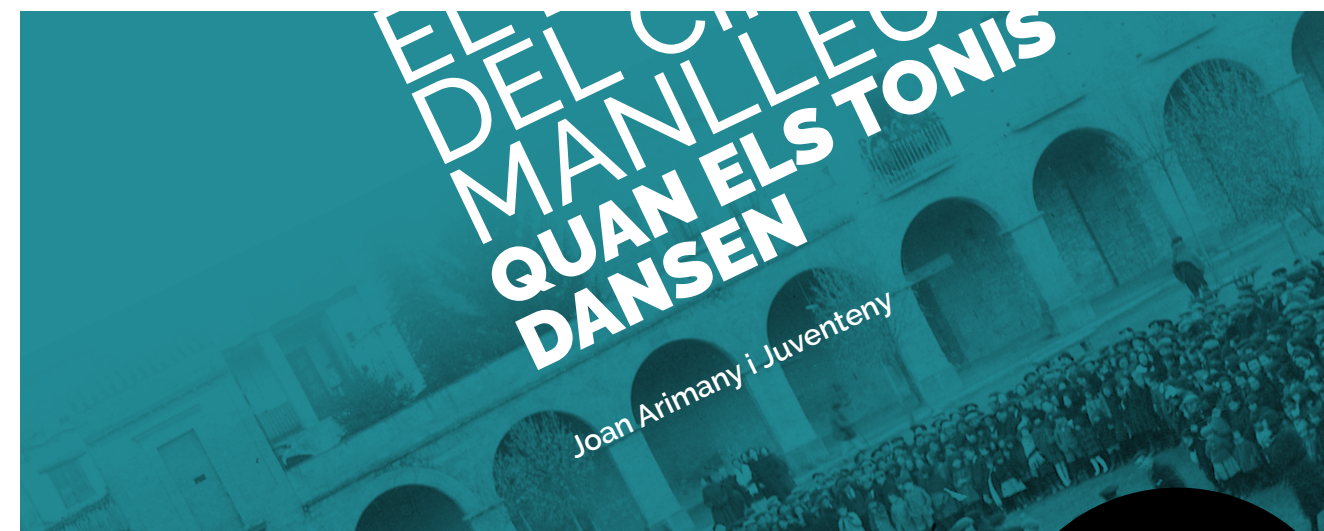
**UN NOU ESPAI WEB PER
COMPARTIR INFORMACIÓ
SOBRE LES COL·LECCIONS,
FONS FOTOGRÀFICS,
PUBLICACIONS EN LÍNIA,
ARTICLES DIVERSOS,
PROJECTES AUDIOVISUALS,
DOSSIERS I INFORMES
PRODUCTE DELS TREBALLS
DE RECERCA I DIVULGACIÓ
DEL MUSEU**

“Col·leccionant passions”. La passió per la història de Manlleu de Xavier Gaja

Ens hem estrenat en aquest programa de l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial amb l'estudi i anàlisi de les col·leccions d'història manlleuenc del col·leccionista Xavier Gaja. L'estudi s'ha de convertir en una proposta de divulgació d'aquest fons de gran interès per al coneixement de la memòria de Manlleu.

L'ESTUDI I ANÀLISI DE LES COL·LECCIONS D'HISTÒRIA MANLLEUENCA DEL COL·LECCIONISTA XAVIER GAJA

Publicació digital “El ball del ciri de Manlleu. Quan els Tonis dansen”

Aquesta publicació en format digital té la voluntat de posar a l'abast de tothom el treball de recerca sobre el ball del ciri de Manlleu impulsat pels Tonis (i Tònies) de Manlleu i el Museu com una continuació del treball “Els Tonis de Manlleu. A cavall de la devoció i la festa”, de Joan Arimany. Es va constituir un grup de

recerca entre l'Associació dels Tonis i el Museu coordinat pel mateix Arimany per aprofundir en el ball del ciri manlleuenc. Han format part del grup de recerca Anna Bosch, Carles García, Montse Piella, Judit Solà, Immaculada Tubau. I vam comptar amb la col·laboració de Montserrat Garrich, de l'Esbart Català de Dansaires.

Publicació del llibre de fotografia històrica “La colònia de Borgonyà desapareguda”

El llibre, obra de l'historiador del Museu del Ter Jordi Grané, ha estat editat per Efadós Editorial en la seva col·lecció “Catalunya desapareguda” i l'Ajuntament de Sant Vicenç de Torelló amb col·laboració de la Diputació de Barcelona i el Museu del Ter. La publicació es va programar amb motiu de la celebració dels 125 anys de la colònia de Borgonyà durant l'any 2020. Les activitats commemoratives estaven organitzades i coordinades per la Comissió del 125è aniversari de la colònia, de la qual el Museu del Ter forma part. La pandèmia i la Covid-19 van obligar a suspendre-les, mantenint aquesta edició. El llibre és un recorregut amb més de 180 fotografies des de la fundació de la colònia de Borgonyà, l'any 1895, fins a la segona meitat del segle XX.

LA PUBLICACIÓ ES VA PROGRAMAR AMB MOTIU DE LA CELEBRACIÓ DELS 125 ANYS DE LA COLÒNIA DE BORGONYÀ DURANT L'ANY 2020

Catàleg de l'exposició sobre la història de la sardana a Manlleu

El catàleg “Sardanes a Manlleu. Una història de cultura i lleure”, com l'exposició original, proposa un viatge pels més de cent anys d'història, amb centenars de fotografies des de finals del s. XIX fins a l'actualitat. També s'hi inclouen enllaços d'altres documents: 13 sardanes relacionades amb Manlleu, escollides d'entre una gran varietat de repertori sardanístic manlleuenc per l'Imma Pujol, i 10 fragments de filmacions del fotògraf i activista cultural manlleuenc Carles Molist.

Recuperació i documentació de fons fotogràfics històrics

La recuperació i documentació de fons fotogràfics de procedències molt diverses ha estat una de les línies de treball del Museu del Ter els darrers anys. L'any 2020 s'han incorporat nous fons al Museu i s'han continuat les tasques de digitalització i documentació de fons ingressats durant els anys

anterior. Per exemple, hem treballat en diversos fronts amb el fons Ayats Abeyà, el fons de Borgonyà, el fons “Som de Manlleu”, el fons de General Cable i el fons Rafael Rueda. En total, el fons del Museu compta amb 31.984 fotografies documentades i un nombre aproximat de 50.000 imatges digitalitzades.

L'ANY 2020 S'HAN INCORPORAT NOUS FONS AL MUSEU I S'HAN CONTINUAT LES TASQUES DE DIGITALITZACIÓ I DOCUMENTACIÓ DE FONS INGRESSATS DURANT ELS ANYS ANTERIORS

31984
fotografies documentades

50000
imatges digitalitzades

Fons fotogràfic de Borgonyà

Coincidint amb la celebració dels 125 anys de la colònia de Borgonyà i l'edició d'una monografia d'història gràfica sobre la colònia el Museu ha dedicat un important esforç a l'ampliació del fons fotogràfic de la colònia. Durant aquest procés, s'han digitalitzat 2876 fotografies, de les quals estem creant les bases de dades i la documentació. Actualment ens trobem a la xifra de 946 fotografies documentades.

946
fotografies documentades

2876
fotografies digitalitzades

La recuperació de la cabina de projecció i els objectes del cine d'en Pau de Manlleu va impulsar un projecte de recerca dut a terme per l'historiador Gerard Vallejo sobre el cinema a Manlleu que va dotar de continguts a la producció de l'espectacle "Sessió contínua". Aquest treball de recerca ha continuat l'any 2020.

Un projecte de valorització de la història de la cooperació a la Catalunya Central impulsat per l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya

UN PROJECTE DE VALORITZACIÓ DE LA HISTÒRIA DE LA COOPERACIÓ A LA CATALUNYA CENTRAL

Central i el Museu del Ter. S'ha iniciat la tasca amb l'elaboració d'un estat de la qüestió aprofundit sobre el coneixement històric existent del moviment cooperatiu a la Catalunya Central a càrrec dels historiadors Gerard Vallejo i Joan Torrents.

El tancament el 24 de desembre de 1919 de la històrica botiga Juguines i Complements Faja, can Faja, del carrer del Pont va implicar la donació al Museu de l'històric patge de can Faja. Eloi Rubio ha encapçalat una recerca sobre aquest històric establiment manlleuenc publicada el mes de desembre a la revista "El Ter".

A finals de 2020 el Museu té en la seva col·lecció 6374 objectes registrats, 158 més que a finals de 2019, procedents de diverses donacions i del treball de recerca del Museu. Durant aquest exercici s'ha finalitzat la revisió dels camps d'ubicació i s'ha iniciat un treball de revisió del camp d'ús i funció.

objectes
registrats

158

més que
2019

Amb motiu del tancament d'una empresa manlleuena centenària com General Cable, originàriament "Conductors elèctrics Roqué", el Museu ha ingressat en la seva col·lecció molts objectes i materials significatius de la història de l'empresa.

La recerca al Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis de la UVic–UCC, àrea ambiental del Museu del Ter

El Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis (CERM) es dedica a la recerca, la difusió i la conservació de rius i altres ambients aquàtics continentals. És un ens de referència en recerca, custòdia del territori i restauració ecològica. Col·labora amb altres universitats, centres de recerca i nombroses institucions, de Catalunya i Europa. Entre els projectes europeus de recerca dels quals és soci, el gener del 2020 va finalitzar el projecte Horizon 2020

Intcatch, sobre noves eines per a l'anàlisi de l'aigua a diversos països europeus. Participa en el projecte Life Alnus, centrat en la conservació del bosc del riu, concretament de les vernedes, a tres àrees pilot de les conques del Besòs, de l'Alt Ter i de l'Alt Segre. També porta la coordinació científica del projecte europeu Life MigratoEbre de recuperació dels peixos migradors al tram final del riu Ebre. El CERM ha participat l'any 2020 en molts projectes de transferència de coneixement: l'avaluació de l'estat ecològic dels cursos fluvials d'Osona, el seguiment del poblament de peixos a la riera Major, el seguiment de l'estat ecològic de l'estany del meandre vell del Fluvià a Ventalló (l'Alt Empordà) i l'avaluació de l'estat ecològic a l'entorn dels punts d'abocament de sis empreses.

EL CENTRE D'ESTUDIS DELS RIUS MEDITERRANIS-UVIC-UCC, SOCI DE TRES GRANS PROJECTES EUROPEUS.

Finalitza el projecte Horizon 2020 Intcatch

Entre els projectes europeus de recerca dels quals és soci, el gener del 2020 va finalitzar el projecte Horizon 2020 Intcatch, sobre noves eines per a l'anàlisi de l'aigua a diversos països europeus. En paral·lel i en col·laboració amb les empreses Aigües de Vic, S.A. i Aigües d'Osona, S.A., s'ha abordat quan i com fer minvar l'aparició de la geosmina, un compost orgànic no tòxic però que és responsable de la mala olor i del mal gust de l'aigua. El CERM, juntament amb el Centre Tecnològic BETA de la UVic-UCC, n'ha presentat una tesi doctoral, a càrrec de Carmen Espinosa, el juliol del 2020, n'ha exposat resultats a congressos internacionals i n'ha publicat diversos articles a revistes científiques de gran impacte.

Projecte de custòdia fluvial “Riberes del Ter”

El projecte, coordinat pel Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis (UVic – UCC), consisteix en el desenvolupament d'acords i actuacions de custòdia fluvial amb propietaris públics i privats a la conca del Ter. Vetlla pel bon estat de conservació de 25 quilòmetres de riu i 74,1 hectàrees riberenques dels termes municipals de diversos municipis. El 2020 destaquem els treballs associats al projecte europeu Life Alnus, de conservació del bosc de riu a Catalunya, centrat en les vernedes. S'han dut a terme gestions per signar acords de custòdia del territori per a tres espais nous, de les Masies de Voltregà i Torelló. S'ha participat en la redacció de propostes de restauració hidromorfològica del riu Ter i en la delimitació dels sectors de més interès,

entre Montesquiú i les Masies de Roda, per a la seva incorporació a la Xarxa Natura 2000, d'espais naturals protegits de la UE. S'ha fet l'avaluació ambiental de l'alliberament de cabals ambientals a dos salts hidroelèctrics, d'Osona i el Ripollès, i altres activitats de monitoratge, abans de dur-hi a terme altres actuacions de restauració, previstes per a finals del 2021. Així mateix, s'han fet tallers educatius centrats en el bosc de riu, amb la participació de centenars d'alumnes.

25
quilòmetres
de riu

74,1
hectàrees

A L'ÀMBIT DE “RIBERES DEL TER” I ASSOCIAT A UN ESTUDI PILOT, S'HAN ALLIBERAT CABALS AMBIENTALS PER FER MINVAR L'IMPACTE DE DOS SALTS HIDROELÈCTRICS, D'OSONA I EL RIPOLLÈS

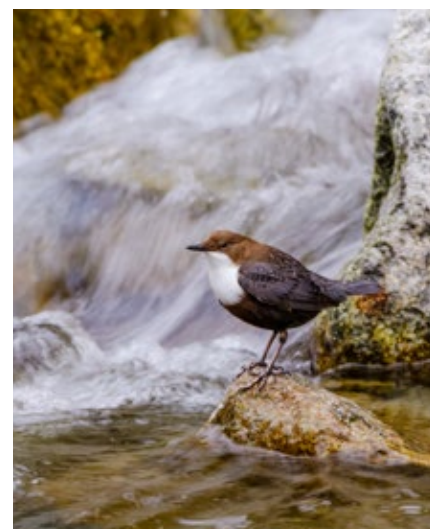
Descoberta al Ter una xinxà d'aigua inèdita

El 2020 s'ha donat a conèixer la presència de la xinxà d'aigua *Aphelocheirus aestivalis*, un insecte heteròpter de trams mitjans i alts de rius ben conservats del continent europeu, que va ser trobada per primer cop a Catalunya -en concret al riu Ter i al Llobregat. Aquesta descoberta confirma definitivament la presència d'aquest insecte de la família Aphelocheiridae a la península Ibèrica i permet incorporar una nova família d'heteròpters a la fauna catalana. Al treball, liderat per la professora Marta Goula, del Departament

UN ESTUDI EN QUÈ HA PARTICIPAT EL CERM, PUBLICAT A LA REVISTA LIMNETICA, CONFIRMA DEFINITIVAMENT LA PRESÈNCIA D'AQUEST INSECTE AQUÀTIC A LA PENÍNSULA IBÈRICA, NOMÉS PRESENT A TRAMS DE RIU MOLT BEN CONSERVATS, COM ALGUNS DEL TER.

de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la Facultat de Biologia i de l'Institut de Recerca de la Biodiversitat (IRBio) de la Universitat de Barcelona, també hi han participat Laia Jiménez, Núria Sellarès i Marc Ordeix, del Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis (CERM) de la Universitat de Vic-UCC.

Cens d'ocells aquàtics hivernants de l'Alt Ter

El CERM coordina el cens d'ocells aquàtics hivernants de l'Alt Ter, que abraça les comarques del Ripollès, Osona i una part de la Selva, fins a l'embassament del Pasteral. És una iniciativa de voluntariat, en què participen membres del Grup d'Estudi i Defensa de la Natura del Ripollès, el Grup d'Anellament de Calldetenes - Osona, el Grup de Naturalistes d'Osona (ICHN - IEC) i el mateix CERM. Consisteix en un recorregut matinal a la vora del riu, en grups, amb el propòsit de comptabilitzar tots els ocells que s'hi puguin identificar. Es va fer el dissabte 11 de gener i hi van participar 29 voluntaris repartits per 8 trams al llarg de 100 km de riu. Es van comptabilitzar un total de 8.010 ocells. Les dades recollides s'agrupen amb els altres censos que es duen a terme simultàniament a Catalunya i a tot Europa.

29

voluntaris

8010

ocells

Estat ecològic dels rius d'Osona

Des del 2002 el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis - UVic ha dut a terme l'avaluació de l'estat ecològic dels cursos fluvials de la comarca d'Osona. Amb el suport dels ajuntaments de Vic i Manlleu, i amb la col·laboració del laboratori de Depuradores d'Osona SL a l'Estació Depuradora d'Aigües Residuals de Vic. L'any 2020 s'han mostrejat 10 trams fluvials a la primavera i a l'estiu. Cal destacar una millora de la qualitat per a la majoria dels paràmetres considerats. La qualitat biològica obtinguda a partir de l'estudi dels macroinvertebrats aquàtics augmenta en comparació amb anys anteriors. La majoria de punts mostrejats donen una qualitat bona o molt bona per aquest paràmetre, sobretot als trams

de riu més ben conservats, com són el Gurri a la Serra de Senferm (Vic), abans del seu pas pel nucli urbà de Vic, el Mèder riu avall de la Guixa i abans de passar pel centre de Vic, i el Ter entre Torelló i les Masies de Voltregà.

Pel que fa a qualitat fisicoquímica i, més concretament, els nutrients (compostos de nitrogen i fòsfor), s'ha observat una millora respecte de l'any 2019, probablement degut a la dilució que han produït les pluges abundoses del 2020. Tot i així, encara hi ha valors lleugerament elevats en alguns punts. La qualitat del bosc de ribera es manté estable. El curs principal del Ter mostra un bosc amb una qualitat bona o molt bona a la majoria dels trams mostrejats. Els afluents d'àrees

10

trams fluvials
mostrejats

agrícoles o urbanes mantenen la vegetació amb una qualitat intermèdia o mediocre. Els resultats confirmen que cal seguir treballant en l'aplicació de mesures de gestió per millorar la qualitat fisicoquímica i biològica dels punts que no arriben al llindar establert, així com també millorar l'hidromorfologia de la majoria dels cursos fluvials, on el problema de la mala qualitat del bosc de ribera és recurrent any rere any.

UNA APLICACIÓ MENOR D'ADOBES ALS CAMPS I LA RESTAURACIÓ DELS BOSCOS DE RIBERA, DUES ASSIGNATURES PENDENTS ALS RIUS D'OSONA

L'Agustí s'ha jubilat!

ELS COMPANYS I
COMPANYES VOLEM
AGRAIR AQUÍ LA
LLARGA TRAJECTÒRIA
I DEDICACIÓ AL MÉS
ANTIC TREBALLADOR DEL
MUSEU DEL TER

Després de 24 anys treballant al Museu pel patrimoni de Manlleu i del Ter el nostre company Agustí Bofill s'ha jubilat. Va ser durant el mes d'abril, en ple confinament dur per la pandèmia. Els companys i companyes volem agrair aquí la llarga trajectòria i dedicació al més antic treballador del Museu del Ter,

molt abans que obrís les portes al públic l'any 2004. En els inicis de la creació del Museu l'Agustí va ser l'encarregat d'incorporar bona part dels fons que avui formen el Museu i durant anys ha estat la memòria viva de les nostres col·leccions.

24

anys treballant
al Museu

ME MÒRIA MUSEU DEL TER

Fotografies:
Maria Aguilà, David Fajula, Lluís Grané,
Arnau Soler, Xevi Vilaregut, CERM -UVic-UCC
i Museu del Ter.

www.studiff.com

**MUSEU
DEL TER**
MUSEU DE LA CIÈNCIA
I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA

CERM
Centre d'Estudis
dels Rius Mediterranis
UVIC | UVIC-UCC

**Ajuntament
de Manlleu**

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

**Diputació
Barcelona**

xarxa de municipis

#Museudelter

#MANLLEU

Passeig del Ter, 2
Tel 93 851 51 76
info@museudelter.cat
www.museudelter.cat

**PLAÇA
DE LES
DONES DEL TER**
**PROTAGONISTES DE LA
HISTÒRIA TÈXTIL DEL TER**

